

De eeuw van mijn kleinkind

ESB bestaat 100 jaar. In de komende editie (4726) blikken we terug op een eeuw economisch-statistische berichtgeving. Ook nodigt de redactie u uit voor de viering op 21 januari in Rotterdam. Vieren doen we van harte, omdat er in al die jaren duidelijk iets goed ging met de missie van het eerste uur – vermeerdering en verspreiding van economische kennis. Daar mag op gedronken worden. Wel ontving ik zo pas een zorgwekkende brief uit de toekomst:

“Opa, u wordt bedankt.

Het had nog wel zo mooi geleken: een witte kerst, in de dubbele zin van het woord. Met de neerदारелende sneeuw die bij winterweer hoort, en met een prachtig wit wolkendek. Een wit-*geschoten* wolkendek – met kanonnen die, net als vulkanen, zwavelhoudende deeltjes de lucht in knallen. Het wit weerkaatst het zonlicht, zodat de aarde minder opwarmt. In één klap zou zo het klimaatprobleem zijn verholpen.

Het bleek een deceptie. Klimaatopwarming is de moeder aller externaliteiten, de zelfkant van economische groei. Kunstmatige zonwering (deftiger: *solar radiation management*) zet die verstoring recht. Maar tegen welke prijs? De ozonlaag is verdwenen, de oceanen zijn verzuurd, het weer is van slag. Om nog maar te zwijgen over al het leed door klimaatoorlog. Want vorig jaar nog beroofde Frankrijk de Costa del Sol van elke vorm van zonlicht, nadat Spanje de zonvoorziening van Franse wijnstreken had platgelegd. En de zonwering werkt als een drug: nu landen er eenmaal aan zijn begonnen, komen ze er niet meer van af. Zo heel lekker zit het dan niet meer naast de kerstboom...

Mij is verteld dat jullie het niet hadden zien aankomen. Logisch ook, de natuurlijke en economische consequenties van al het geologische klimaatgeknutsel waren niet te voorzien. Maar had het klimaat niet juist om die reden al eerder jullie aandacht moeten krijgen? Had je niet beter het zekere voor het onzekere kunnen nemen als je geen idee had wat de door mensen veroorzaakte klimaatopwarming dan wel -afkoeling teweeg zou brengen? Het was twee voor twaalf, en het klimaatprobleem moest met wortel en al worden uitgeroeid – niet met lappen worden afgedekt.

Hoe konden jullie ons dit aandoen? Ik heb horen zeggen dat er wel alternatieve oplossingen zijn overwogen. Dat economen hun geliefde prijsinstrument uitstalden voor gebruik bij de CO₂-uitstoot, zodat prijzen niet alleen de

GELIJK WERNER

Eindredacteur ESB
gelij.werner@economie.nl

kosten voor producenten weer spiegelden maar ook de kosten voor de planeet. En dat, bij gebrek aan industrieel en politiek animo, bindende hoeveelhedsdoelstellingen een goede tweede zouden zijn om collectieve actie af te dwingen. Maar klimaatop na klimaatop klonk er hetzelfde liedje: ‘hoera, we hebben een klimaatafspraak, met iedereen over niets of met niemand over alles...’

Totdat kunstmatige zonwering uit de lucht kwam vallen. Wetenschappers waarschuwden voor de onbedoelde gevolgen en bijwerkingen ervan. Er was protest op het Malieveld: *Dit is wel zuur voor moeder natuur* stond er op een spandoek en *De zon is mijn levensbron*. Maar het is moeilijk om je te verzetten tegen

een bijna gratis en hoogst effectieve oplossing. En toen het idee doordrong dat de mensheid hoe dan ook de grootste hand in klimaatverandering had, was het pleit al beslecht – we konden het klimaat dan maar beter *ten goede* manipuleren. De eerste zonweringsdeeltjes vlogen de lucht in, en zie daar: mijn onzalige kerst! Nogmaals, heel erg bedankt.

Wordt getekend, uw kleinkind.”

Over 100 jaar bestaat *ESB* 200 jaar. Wij zijn dan dood, onze kleinkinderen niet. In zijn essay *Economic possibilities for our grandchildren* uit 1930 merkte Keynes op: “*The economic problem is not – if we look into the future – the permanent problem of the human race.*” Tien (gedoodverfde) nobeleconomen als Daron Acemoglu, Alvin Roth, Robert Solow en Avinath Dixit zeggen hem dit voor de komende honderd jaar voorzichtig na (in de bundel *In 100 years*). Keynes had aangenomen dat er geen grote oorlogen of belangrijke bevolkingsgroei plaats zouden vinden. Voor de economische mogelijkheden van *onze* kleinkinderen achten de navolgers van Keynes een nieuwe aanname relevanter: een stabiel klimaat.

De grootst mogelijke uitdaging in de komende 100 jaar moeten we goed aanpakken. Dat vinden gelukkig ook beleidsmakers, getuige het nieuwjaarsartikel in dit nummer van secretaris-generaal van Economische Zaken Maarten Camps. Klimaatverandering, onzekerheid, verbinding tussen de korte en lange termijn – het zijn belangrijke pijlers in het artikel. Als we die onderwerpen goed onder ogen zien, dan is de kerst van onze kleinkinderen misschien zo onzalig nog niet. Proost!